

PEST, II. félév.

40. szám.

Október 7. 1869.

Megjelenik e lap minden héten egyszer, csütörtökön. Előfizetési ár: helyben félévre 1 forint 31. A pályázatok beiktatásáért tíz sorig minden egyszeri. Az előfizetési pénzeket, valamint a lapba szánt kéziratokat kr., egész évre 2 forint 62 kr.; vidékre fél-fölvételért 1 frt, tíz soron fölül, egyszeri közlésért 2 frt, a Szent-István-Társulat igazgatóságához kérjük intézteni, évre 1 frt 70 kr., egész évre 3 frt 40 kr. ha többször közöltetik, 1 forint 50 krajczár számítottatik.

Róma egyházai, emlékei, intézményei, levelekben.

XXVIII.

A jezsuiták Romában.

A Gesu. — A Collegium Romanum. — Sz. Ignác temploma. — A novitiatus. — Sz. András temploma in Monte Cavallo.

Nagyon érdekesek és tanulságosok lesznek mai látogatásaim, mert azon emberekkel fogok találkozni, kiket a világ annyira bántalmaz, rágalmaz, kiktől anyira irtózik, t. i. a jezsuitákat.

Minden jóra való katolikus tudja, hogy a jezsuiták szentéletű, tudós szerzetesek, Loyolai sz. Ignác, egy spanyol nemes tanítványai, kit katonai pályája közepette egy francia ágyugolyó állított meg. E jeles rend 1528-ban keletkezett. Tagjai minden időben az egyház rendíthetetlen védelmezői, az igazság szilárd támaszai voltak. Oly időszakban keletkeztek, midőn sajnálatos vallási mozgalmak dúltak Európában és a protestánsok támadásaikkal meg akarták az egyház egységét bontani; minél fogva a jezsuita rend különösen azt tűzte ki feladatául, hogy a protestantizmus által megtámadott egyház bátor harcosaiként fognak küzdeni. A pápák szeretettel fogadták e hű és buzgó csatárokat; és ez elég volt, hogy a protestánsok gyűlölettel teljenek el ellenök, a mely mainap sem tudott lelohadni, és boszut esküdtek ellenök, a mely maig sincs még kielégítve. Ma is, midőn a tévely az egyházat akarja megtámadni, először a jezsuitáknak ront, mint-ha remélné, hogy győzelme biztosabb lesz, ha e jeles harc-osok nincsenek. A történet bizonyítja, hogy a hol a jezsuitákat elűzték, ott rövid időn rendesen zavarok álltak be.

Egyébiránt nem szándékom itt a jezsuiták mellett védiratot írni; látogassuk meg őket, ez a legjobb mód megismerésökre. Menjünk először is a Gesu-ba, hol ft. Beckx a rend generalisa lakik.

Először is megtekinttem a templomot, mely egész Romában egyik leggazdagabb és legszebb egy-

ház, építette 1575-ben Farnese bibornok. A padozat márvány; a kupolát, szentélyt és a boltozatot gyönyörű frescók díszítik. Loyolai sz. Ignác kápolnája rendkívül gazdag: ragyogó márványok, agátok, sziklakristályok, mindennemű drágakövek, aranyozott bronzok bőségben vannak. Sz. Ignác teste drágakövekkel ékesített aranyozott bronzkoporsóban nyugszik; a szentnek szobra, mely szintén drágakövekkel van ékesítve, természetes nagyságu és tiszta ezüstből van. Elül gyönyörű márvány-csoportozat a Szentháromságot ábrázolja. Az Atya kezében a gömb egyetlen darab lazuli kőből van; ez e nemben a legnagyobb darab, melyet eddig ismernek.

Az oltár két részén márványcsoportozatok vannak, melyek egyike a barbár nemzetek által imádtott hitet, a másik a vallás által legyőzött eretnekséget ábrázolja. Ez utóbbi a híres Le Gros művésztől való, és nagyon megérdemli figyelmünket.

Az eretnekséget jelképezi egy férfiú, ki kigyót tart és egy esenevész nő, ezeket legyőzi a vallás, mely keresztet tart kezében; a legyőzöttek körében vannak Luther és Kalvin művei, egy angyal széttépi e könyveket.

Szent Ignác kápolnájával szemközt van Xavér szent Ferenczé, melyben az indiai apostol szent karja őriztetik.

Gesu-egyháza talán az egyetlen Romában, hol padok vannak, s egyike azoknak, melyeket a romai nép leginkább látogat. — Szent Ignác napján a hívek roppant számmal szoktak itt megjelenni. A jó jezsuiták, kik oly szigoruak maguk irányában, nem sajnálnak semmi költséget Isten dicsőségére és szentjeik tisztele-

tére; azért a nép a jezsuiták templomát közönségesen a paradicsom előcsarnokának nevezi.

Innen bementem a kolostorba, hol mint a világ hiszi, a legborzasztóbb absolutismus fegyvereit kovácsolják, és azon ultramontán, reactionarius és nem tudom, miféle tanokat készítenek, melyek előtt még a pápa is reszkette fejet hajt!!! Meg vagyok győződve, hogy a kik ily badarságokat írtak vagy hisznek, sohasem fordultak meg jezsuita kolostorban. — Semmi sem hasonlít kevésbé politikai és katonai fegyvertárhoz, mint a Gesu-kolostor; — itt minden a legnagyobb magabavonultságot tanúsítja; — az ünneplés esend mintegy önkénytelenül azon meggyőződést szüli bennünk, hogy itt szentek laknak. — Akarod tudni kedves olvasó, hogy minő egy jezsuita szobája? Lép be: négy fehér fal, 2—3 egyszerű szék, egy asztal, egy fészület, néhány könyv és egy szerény ágy.

Ez laka azon férfiaknak, kik, mint mondják, a világot kormányozzák.

Biztosítom az olvasót, hogy nagyobb gondjok van a lelkek, mint városok meghódítására.

Schrader szíves vezetése mellett a boldogult Kovács József kaloesai kanonok társaságában megtekinttem azon szobát, a hol Loyola sz. Ignác élt és meghalt; ez gazdag kápolnává van átalakítva, azon oltár van behelyeztetve, melyen a szent alapító misézni szokott.

Az olvasónak nem szükséges elmondanom, mily érzelmek keltek bennem, midőn azon szobában jártam, hol egy Loyola Ignác, egy Borgia Ferencz éltek és meghaltak. Itt meglátogatták őket Neri Fülöp, Lellis Kamill, Calasancz József; ezen az oltáron mondotta Boromei sz. Károly második miséjét, Szalézi szent Ferencz is többször misézett itt.

Szent Ignác e szobában írta azon halhatatlan szabályokat, melyeket az istentelenek neveltségessé igyekeztek tenni, de a melyek minden időben a böles kormányzás példányképei maradnak. Itt őrzetik azon eredeti okmány, melyet szent Ignác, Lainez, Xaver, Lefebure aláírva mint első jezsuiták szegénységre, engedelmségre és az egyház szolgálatára kötelezték magukat.

Látni itt több tárgyat, melyek egykor a nagy-hírű Bellarmin jezsuita, utóbb bibornok tulajdonai voltak. Azok közt, kik a jezsuitákat nagyravágyásról vádolják, alkalmasint kevesen követnék Bellarmin, kire VIII. Kelemen pápának rá kellett parancsolnia, hogy a bibornokságot elfogadja.

Menjünk most át a collegium romanumba és tekintsük a jezsuitákat munkálkodásukban. Ezen intézet Loyola sz. Ignácznak köszöni eredetét; azóta több módosításon ment ugyan keresztül, de az alapítónak első gondolata mindig tiszteletben tartatik: az ifjuság ingyen nyer benne oktatást. Az intézet grammaticális, bölesészeti és theologiai osztályokat foglal magában.

Az összes tanfolyamokban 78 tanár működik. Az ugynevezett grammaticális osztályokban rendszeresen mintegy 700, a bölesészeti folyamban 300, a theologiaiban 250 növendék szokott lenni.

Itt aztán a jezsuita oktatásról mindenki fogalmat szerezhet magának. Az oktatás teljesen szabad; jó, a ki akar, megy, a kinek tetszik, még köszönettel sem tartozik. A tanárok mintha csak a tanulók testvérei volnának, bizalmasan társalognak, járnak, kelnek velök. A jezsuiták nevelésére vonatkozólag mondotta I. Napoleon császár: „A jezsuiták eltörlése óta nincs többé Európában nevelés.”

Hogy meggyőződjünk, hogy a jezsuiták a tudomány minden ágában színvonalon állanak, elég megtekintnünk könyvtárukat, a természettudományok termeit, a híres Kircher-muzeumot, observatoriumjokot: elég idéznünk egy Perronét a theológiára, egy Liberatorét és Tongiorgit a bölesészetre, egy Brescianit a szépirodalomra, egy Seccit a csillagászatra; egy Curcít a politikára és ékes-szólásra, egy Pancianit és Taparellit a nyelvészetre, egy Patrizit a szentíratokra, egy Garuccit a régészetre sat. sat. és meggyőződhetünk, hogy nincs az egyházi vagy világi tudományok azon ága, mely a jezsuitákban kitünő képviselőkkel ne bírna.

Ünnepeken és vasárnapokon a collegium romanum ifjuságát négy ajtatos társulat gyűjti össze. Ezek egykor a collegium romanumban elhunyt Gonzagai sz. Alajosban bírták fővédnöküket. A szoba, melyben lakott, gazdag kápolnává alakítottatott át, melyben több sajátkezűleg írt levele őrzetik.

Teste a collegiumhoz tartozó sz. Ignác-templomban pompás lazulíkörkörsőben nyugszik. Ezen gyönyörű és gazdag egyházat a jezsuiták Ludovisi bibornoktól kapták, ki azt 70 évre a sz. alapító halála után építtette. Tervét Grossi nevű jezsuita készítette, egy másik jezsuita pedig (Pozzi) a boltozatot festette. Gonzagai sz. Alajos kápolnája szép márványokkal van díszítve; figyelmet érdemel le Gros féldomborműve, mely szent Alajost ábrázolja, mint az angyalok égbe viszik.

A jezsuiták novitiatusa a Quirinál közelében Szent Andrásban in Monte Cavallo van. Ezen egyházban lazuli-körsőben nyugszik sz. Kosztká Szaniszló teste.

1815. január 11. IV. Károly-Emanuel Sardinia és Piemont királya több év óta visszavonultan élván Romában, e novitiatusba kívánt fölvetetni. Négy évig élt itt új testvérei közt s karjaik közt halt meg 1819. october 7-ikén. Teste ott nyugszik szent Szaniszló mellett.

1838-ban Odeschalchi bibornok szintén jezsuitává lett s mint valódi szent halt meg 1841-dik évi augusztus hó 17-kén.

A kolostorban van egy gazdag kápolna, mely szent Szaniszló szobájából alakítottatott át. A szentnek szobra (le Gros jeles műve) azon helyen áll, hol meghalt. Le Gros, ki protestáns volt, akkor lett katolikussá, midőn e jeles művét befejezte. A szomszéd szobák mintegy szent muzeumot képeznek, melyekben szent Szaniszló, Leonard da Porto Mauritio, Loyolai Ignác, Gonzagai Alajos sat. arczképei, tőlök több sajátkezű levél, és b. Canisius egy levele őrzetik, melyben a rend generalisának három ifjut ajánl, kik közt volt Kosztká Szaniszló is.

A hajnalesillag.

(Dawüdff után.)

A tenger üvölt, a hullám
Majd a felhőkig halad —
S a vad habok közt kis sajkám
Csak ing-reng a mint szalad.

Dülj vihar, vész! — még se' félek,
Nincs bennem aggodalom;
Ajkamról még foly az ének,
Mert látom jó esillagom.

Hajnalesillag, aranyesillag,
Ha csak reád nézhetek
Vagy ha csak téged láthatlak:
Félelmet nem ismerek!

De ha vész közt sugárfényed
Látnom többé nem lehet:
Úgy elvesztem én, — mint téged, —
Minden jó reményemet!

Gyulay Béla.

A bosszúállás.

(Elbeszélés.)

Vas vármegyének nyugati részén, hol a magyar Miatyánk végződik, és német Miatyánk kezdődik, fekszik két szomszéd helység, a régi templomáról és eserep-edényéről híres Jáák és Nárai. — A két szomszéd helység ősfészke számos kisbirtoku nemes családnak. E két helység példás barátságban él egymással, nem csak mivel tőszomszédok, hanem azért is, mivel fiaik a közelszomszéd szombathelyi középtanodában rendszeren már gyermekkorukban összebarátkoznak, az ártatlan-korban kötött barátság pedig tartós szokott lenni. Ily barátság szövődött már korán Kávási Benceze és Kutasi Vincze között a jelen század elején. Amaz jááki, emez pedig nárai fiu volt. Benceze épen a hetedik iskolát végzé, midőn atyja egy jómódu nemes, fazekas-mester, meghalt, tetemes fekvővagyonot és készpénzt hagyván egyetlen gyermekére Bencezére, ki is ez esetben fogva a tanodát elhagyta, gazdaságát átvette és derekasan folytatta. Vincze ellenben, noha atyja már előbb meghalt, a tanodát tovább folytatta, és a prokátori diplomát is megnyerte.

De ezen körülmény a két ifju közt a barátságot nemcsak meg nem szüntette, hanem inkább fokozta, a távolban egymással sűrű levelezésben állottak, a szün-időt együtt töltötték, hol az egyik, hol a másik ősfészkekben. Benceze nyílt, vidor, fűrgé természetű levén, nem csak a bátyámuraim és nénémasszonyaim kedvence volt, kiknek mindig tudott valami szépet, lekötelezöt mondani, hanem kifogyhatatlan élezei, nyájas dévajságai miatt az egész vidéken az urak között is szívesen látott és kedves vendég volt.

Azonban két szenvedély szívébe kúrthatlanul befészkelte magát, ugymint a függetlenség és a vadászat szeretete, miért is soha rábirható nem volt, hogy hivatalt vállaljon, hanem szép gazdaságát mindenkor gondosan ellátva és így gyarapítva, többi szabad idejét rendszeren vadászattal, az estéket pedig vig társaságokban töltötte.

Kutasi Vincze ellenben zárt, hallgatag természetű volt, a társaságot csakis a játék és borozás kedvéért hajhászta, hol szeretett házsártoskodni, mi miatt többféle kellemetlenségei voltak, senkitől sem kedveltetett, főhibája pedig a tékozlás volt, a pénzt épen nem tudta

beesülni. Vagyona volt ugyan annyi, hogy belőle takarékoság mellett tisztességesen megélhetett volna, de a gazdálkodást elhanyagolván, az adósságot mindegyre szaporította, és már közel jutott azon ponthoz, hogy ha csak szerencsés házasság által nem segít magán, roncsolt gazdasága okvetlen tönkre fog jutni.

Meg is kísértette tehát ezen vég mentő szert. Már karácson előtt beállított Jáákon Bencezénél, ki barátja kedvéért azonnal készült a vig ezimborákat magához esődíteni; de Vincze őt ettől letiltotta, értésére adván, hogy a jelen estét egyedül vele ohajtja tölteni, mert fontos közlendője van, miben is baráti tanácsát és közreműködését kikéré. — A két barát tehát pipára gyujtván, Vincze megkezdi a beszédet.

— Barátom Benceze, házasodnom kell, az idő is rám jön, de gazdaságom sem a legjobb lábbon áll, talán kapok mátkát, kinek vagyona kiségit a hinárból! Mit szólsz hozzá pajtás!

— Kinek házasodni kell, felelé Benceze, tegye idején, hogy nevetlen árvákat ne hagyjon maga után, szándékat tehát csak helyeselhetem; de hát szemeltél-e ki már mátkát?

— Határozottan ugyan még nem, de vidékünk hajadonaim tekintetben már szemlét tartottam, és egyen szemem, elmém is megakadt.

— Halljuk hát, felelé Benceze! Közel, távol lakik, és ismerem-e én is? szabad-e nevét tudnom? szőke-e vagy barna!

— Minek a sok kérdés, enyeleg Vincze, hiszen szemeid előtt növekedék föl, és naponkiint látod, ha akarod.

— Ugy-e, felelé Benceze, talán csak nem Boresa, a szolgabíró leánya?

— Már pajtás mi tagadás benne, mosolyg Vincze.

— Csakhogy pajtás csintalan kis teremtés ám az a Boresa, vajjon kész lesz-e kezét neked nyújtani? — okoskodik Benceze, mellette atyjának kocsiján is vörös nadrágos hajdu ül, vajjon hajlandó lesz-e ily rideg legénynek adni leányát, kinek prokátori levele van ugyan, de kevesebb hasznát veszi, mint a kártyának, meg hivatalt sem visel, noha nyerhetett volna már, ha szeretne dolgozni!

— Ez mind igaz, válaszol Vinceze, mind ez az én agyamban is megvillant már, de látod barátom, csak kell valamit kezdeni; különben soha ezélhoz nem ér az ember, hiszen nem vagyok én utolsó legény, meg jószágom is van.

— Ugy-e, ha adóssággal van is terhelve? vágott közbe Benceze.

— Igaz, mentegetődzik Vinceze, de Boresának lesz készpénze, az adósságot kifizetjük, azután majd gazdálkodunk, gyűjtünk, takargatunk, ha a két szomszéd jószág egy kalap alá juthat, könnyű lesz ám akkor gyűjteni.

— Igen, ha mindezt a szolgabíró remélhetné tőled; azt jól tudja ő, hogy majd Boresa fog iparkodni fog gazdálkodni; de ha a te multadra tekint, csak attól fog félni, hogy te utóbb is el fogod költeni mindazt, a mit Boresa vinni fog, mindazt a mit ő takarítani fog.

— Ez is igaz lehet barátom, felel Vinceze; de egykor az én fejem lágya is benő, azután meg ha kosarat kapok, odább ballagok, elég hosszú a farsang, kaplatok még akár husz feleséget.

— Ha így van, kísérsd meg hát a dolgot — biztatja Benceze.

— Hiszen ép azért jöttem. Mivel pedig náladnál jobb barátom nincs, ezennel fölhivlak, fogadd el a kérő szerepet, és kérd meg számomra Boresa kezét.

— Megörültél, menti magát Benceze, ifju legényt hinni kérőnek; hátha ő helyetted magának szeretné meg a leányt? enyeleg Benceze.

— Ezt nem teszem föl rólad, hiszen ha nőül akartad volna venni, volt alkalmad; de én nem tréfálok, kísérsd meg barátom a dolgot.

— Barátom, így nem lesz jó, okoskodik Benceze, ne essünk be ajtóstól a házba, tartsuk meg a közszokást; előbb valamely jóakaró nő által tudjuk ki kéz alatt, nem kopogtatnál-e hiába? Tudod az a kosár nagyon kellemetlen portéka, ha csak egyet kap a nősülő legény, valamennyi leánynyal meggyül a baja; mert a második, harmadik sat, nem akarja többé hinni, hogy őt szeretetből kéri a kosaras vitéz, hanem csak is melleses ezélekből!

— Ej barátom, nem szeretem én a teketoriát — válaszol a jó tanácsra Vinceze, teljesítsd baráti kérésedet, ha nem, mást hívok.

— Jól van Vinceze barátom, itt a kezem. Mához egy hétre személyesen viszem meg a választ. Most ha úgy tetszik nyugodjunk le, már késő az éjszaka.

Karácson más napján délután két órakor Benceze kopogtat a szolgabíró ajtaján.

— Servus öcsém Benceze, üdvözli a szolgabíró, mi hordoz téged ilyenkor itt? hiszen ha jöttél is ritkán, csak este felé szoktál te hozzánk jönni!

— Igaz, de hát kedves urambátyám, félek, hogy szokása szerint, az ünnep délutánján el fog hazulról távozni, és nekem nem lesz szerencsém fontos dolgomat urambátyámmal közölhetni.

— Vannak is neked öcsém fontos dolgaid! hol van sok vad, hol és mikor lesz vadászat? ez a te dolgod, mind ehhez pedig én nem értek, azért az ilyeseket velem bizony ne is közöld.

— Igaz urambátyám, de néha más dolgában is járhat az ember, kivált így karácson tájban, mikor nem messze már a farsang, meg a hol szép eladó leány van!

— Patvar vigye, nem tereád szokták öcsém az ily dolgot bízni. Azonban gyujts pipára, én meg majd egy ital bort hozatok, azután Isten nevében mondd el a mit akarsz.

Nem sokára csinos falusi leány jelent meg a parancsolt borral és poharakkal, a szolgabíró a megtöltött poharak egyikét Benceze kezébe adván, másikat pedig reá köszöntvén enyelge: „no öcsém, hát kend meg előbb torkodat, hogy életedben első fontos dolgodat helyesen elő tudjad adni, mert én eddig tőled csak dévaj, kópé szavakat szoktam hallani.”

— Legyen tehát kedves urambátyám kívánsága szerint. Urambátyámat úgy ismerem, hogy a hosszas czeremoniát nem szereti.

— Nem én öcsém, jól mondod, azért hát csak a dologra.

— Az a bolondos Kutasi Vinceze megbizott, hogy kérném meg számára kedves urambátyám kisasszonyának kezét; nem tudtam a nyakamról lerázni.

— Kutasi Vinceze! az a korhely, az a dologkerülő! Ha ha! Öcsém Benceze, nem tréfálsz?

— Nem kedves urambátyám!

— Tudod öcsém, ha más ember volna, majd mondanék valamit, vagy csak arról volnék is meggyőződve, hogy más ember lesz belőle. Én a fiut gyermekiségétől fogva ismerem, tudom, hogy nevelése hiányos volt; tudom, hogy jószága nagyon meg van terhelve; de ha megtérne, dolgozni, hivatalt akarna vállalni, talán még helyre is üthetné gazdaságát, hanem ezt előre ki tudja. Azonban én öcsém ezen dologban nem akarok véglegesen határozni, majd ha a nők a letenyéről megjönnek, szóljunk velök, ők ehhez jobban értenek, azért ők határozzanak, én csak annyit mondhatok neked öcsém, hogy ha Boresa leányomat ily nyílt magyar őszinteséggel magadnak kérted volna tőlem, föltéve, hogy Boresa leányom is úgy érez — örömmel rámondtam volna az Ament.

— Imhol öcsém, jönnek a nők a templomból, hadd rakják le felső öltönyeiket, aztán majd menjünk át hozzájuk, s Bencét előre bocsátva, őt az épület tulsó végére vezeti, neje szobáját megnyitván maga előtt beereszti, s minekelőtte Bencének ideje lett volna a nőket üdvözölni, így szólt:

— Boresa leányom jól összeszedd magadat, ime leánykérőt hoztam hozzátok!

Boresa, ki ép a tükör előtt rendezte hajzatát, fülig elpirulva, mint a nyíl a szobából kiillan, menetközben egy hamis pillanatot vetve Bencére: ki az öreg urnak modora által meglepetve ép oly mozdulatlanul áll a szolgabíróné előtt, mint ez Benceze előtt.

— No no! anyjok nem tréfálok, hiszen tudod te jól, hogy én nem szoktam tréfálni! Benceze öcsém Kutasi Vinceze számára kéri Boresánk kezét, mit szólasz hozzá?

— A szolgabíróné egy kémlő s kérdő pillanatot vetve Bencére így szólt: mikor a leányt kéri, ez a háznak mindenkor tisztesség, a kérő mindenkor meg-

becsülendő: azért tessék édes Benceze öcsém leülni. Azután pedig férjéhez fordulva így tudakozódik:

— Hát te kedves férjem, mi választ adtál Benczének?

— Azt, hogy szóljon veletek, mert ezen dologhoz én nem értek, azért bele sem avatkozom, hanem magatokra hagyok, majd ha a dolgot kifőztétek, jöjjetek át hozzám és mondjátok el az eredményt. — Ezzel kiment.

A szolgabíró Benceze szavait figyelmesen végig hallgatván, mint okos asszony, a nélkül, hogy a dolog mélyebb fejtegetésébe ereszkedett volna, Benczének fáradozásáért nyájas köszönetet mondott, igérvén, hogy a dolgot majd, úgy mint annak fontossága igényli, férjével meg fogják fontolni és Borezával is közölni fogják — az eredményről pedig Benczét értesítendik.

(Folytatása következik.)

Az ingatag hitűnek.

I.

Isten legyőzi elménket.

Nincs bölcsesség, nincs okosság, nincs tanács az ur ellen: az ő szerelme az Oltári szentségben — isteni, és azért megfoghatlan.

S te azt véled, hogy a megfoghatlan már nem is lehetséges? Az lenne igazán megfoghatlan dőreség! Titok az egész természet, minden megfoghatlan abban, s tagadhatod-e a miatt a természetet? Ki fejtheti meg: miért illatozik némely rózsza? miért nem fagy el a téli zöld, a fenyű és borostyán levele télen s miként érezhet a légyfőgőfa levele? Nagyok a te titkaid, Isten! a csekélységekben is, miket a teremtett elme nem képes átlátni. S ki fejt meg az élő lények kezdetét? azoknak eredeti keletkezését? Mert nincs oly szerves test, melyről biztosan mondhatnók: honnan jött létre? hogy állott elő a világon? Sőt az ember önmagának is titok. Mert fölfoghatod-e: léted eredetét? lelked természetét, és azt: hogyan támadnak agyadban a gondolatok? vagy pedig: miért izlik szádban az édes? és miért nem a keserű? Még sem tagadhatod el magadat a miatt. De, tekints az égre! nem szédül-e azon elméd, hogyan kerüngenek ott fenn, mintegy a semmibe függesztve, annyi millió világok, és az óriási nap, roppant tömegével? S hol a bölcs? hol a tudós? hol a természetbuvár, a ki mindezt fölérné észével? Nem megmutatta-e az Isten, hogy a világ bölcsesége esztelenkedés legyen? — mondja az apostol.

Az oltariszentség titka is megfoghatlan; de nincs azért ész ellen, hanem csak ész fölött. Te magad is, dicsőség Istene! megfoghatlan vagy, még is be kell vallanunk létedet; mert azért vagyunk mi, mivel te vagy. Ki is foghatná föl: hogyan lehet az Isten kezdet nélkül? hogy lehet öröktől fogva önmagától? Kezdet nélkül kell pedig lennie, mert ki hozta volna létre a mindenséget nélküle? mintán kétségtelen, hogy a semmi semmit sem teremthet. Tulhalad ez minden teremtett fogalmat; még is észszerű Istent hinni, esztelenség pedig nem hinni. S nem ilyen esztelenség-e: megfoghatlan Istent hinni, de a megfoghatlan Istennek nem akarni hinni? Hiszen az Istennek, már természeténél fogva is, csak megfoghatlanul kell tennie. S nem megfoghatlan-e az is: hogyan teremtette ő semmiből a világot? hogyan függeszté föl a légbe a temérdek esillagvilágokat. Csak te tudod azt, nagy Isten! a ki azokat a semmiből szölitád

elő. Valóban, mi sincs annyira ész ellen, mint azt vélni, hogy mit sem tehet az Isten, a mit észszel föl ne érhetnénk; mert mit ne tehetne az, a ki mindent tud és tehet? Az Isten titkait senki sem tudja, csak az Isten Lelke, — mondja az apostol.

Mindent tud-e az ember, a ki árnyékát sem tudja átlépni? Tudja-e fölfogni: hogyan változik át a kenyér az ur szent testévé? Nem érti ő ezt, még is mint az állat, lenyeli a vizet, a nélkül hogy esodálná. De tudod-e ember, hogy a viz, mely a fellegből hull alá, ezerféle fává, fűvé, virággá és maggá változik át? Tudod-e, hogy az olajfában olajjá? a fenyűben szurokká? a szőlővesszőben és pálmában bornedvvé? a kordillerai tejfában tejjé? az amerikai sia-fában vajjá? a méregfában méreggé változik, sat. S megfejtethed-e e esodákat? Vagy, tudsz-e hust csinálni szénából? tejet készíteni fűből és vízből? sat. S ime az Isten a szénát és vizet, a baromban hussá és tejjé változtatja. S nem megfoghatlan-e ez; de azért tagadhatod-e? Tudod-e fölfogni: hogyan változik át bennünk a kenyér és bor vérré és testté? esontta és bőrré? hajjá és körömmé? Megfoghatlan az Isten az ő műveiben! S ha dőren eselekednék még a természet embere is, a ki az átváltozást tagadná; minek nevezzük akkor a keresztényt, ha meg nem alázná esztét Isten előtt? Nemde már Mózes vérré változtatta az egyiptomi vizeket; Jézus pedig borra változtatta a vizet a kánaai nászban. S nem elváltozik-e testiink, lelki testté, a föltámadás napján? — mint az apostol mondja. A keresztény tehát, megtagadná hitét is, ha ezeket megvétné; sőt annyi hittel sem bírna, mint maga a sátán: mert az is föltette Jézusról, hogy a köveket is kenyerekké változtathatja. Így magasztaltatik föl az ur hatalma, elménk büszkesége fölött.

Nagy Isten! inkább hiszek én neked, mint parányi eszemnek, mert ki bölcsőbb náladnál, a ki mindentudó vagy? Szeretlek én téged, a Jézus Krisztusban, mint életem kutféjét, ki maga vagy a szeretet. S hogy ne hinnék neked, kit szívedből szerettek, tudván azt, hogy meg nem esalhatsz? Mert bihetnéd-e, hogy igazán szeretlek, ha nem hinnék neked, tudván, hogy a szeretet mindent hiszen? Midőn neked hiszek, jól tudom, kinek hittem; megalázom azért elmémet az ő Teremtője előtt.

E. L.

(Folytatása következik.)

A dühödtség, ismertető jelei és gyógyítása.

A nép között nagyon elterjedett balvélemény, hogy minden megdühödött állat iszonyodik a víztől azért a dühödtséget víziszonynak is szokás nevezni. És így, ha látják, hogy az eb iszik, közönségesen úgy tartják, hogy akkor nincsen semmi veszély. Ez tévedés, melynek szomorú következményei lehetnek. Mert igaz, hogy ha az ebnél a dühösségi betegség már kifejedtebb, torkának izmait a göres támadja meg, minél fogva a vizet nem tudja lenyelni; de az is igaz, hogy mikor az ilyen állat legveszedelmesebb, t. i. betegsége kezdetén, nem irtózik a víztől, sőt gyakran möhön is iszik.

Fontos dolog tehát a dühödtség jeleivel megismerkednünk.

A dühödési betegség kitörésekor az eb azon helyre szokta magát huzni, a hol rendesen nyugodni szokott. Sem mi ha rapási hajlamot nem tanusít, sőt ha házbeliék hívják, engedelmeskedik is. Mintha összehuzódnék, fejét melle és első lábai alá hajtja. Nemsokára nyugtalanná kezd lenni; minduntalan más helyet keres; ha le is fekszik, folyton nyugtalanoklik, mintha a fekvésre nem tudna alkalmas

helyzetet találni. — Nyughelyéről sajátságos sötét, gyanakodó tekintetet vet maga körül. Ha a házbeliék közül valaki eléje jár, merőn megbámulja.

Nem ritka eset, hogy a dühödt eb megmarad az emberek körében, engedi magát simogatni, a nélkül, hogy valakit bántana. — A betegség kezdetén az eb még nem szok futni.

Kétségtelenül az első jel, melyről az eb dühödtségére következtetni lehet, nagy nyugtalan s á g. Mintha csak láthatatlan szellemek üldöznék, melyektől szabadulni akar. Ha ura hívja, pillanatra megszűnik e nyugtalankodás, főként ha az állat különben is szelid; ekkor még ragaszkodik azokhoz, kiktől rendszeren enni kap. A nyugtalan s á g azonban csakhamar újra erőt vesz rajta.

Ilyenkor szemei lassan lezárulnak, feje leeső, oly gyöngének látszik, mintha össze akarna rogygni. Hirtelen azonban fölemelkedik; új rémek üldözik, vadul körültekint, kapkod szájával, mintha valami tárgyat meg akarna ragadni; ha meg van lánczolva, megugrik, mintha láthatlan ellenség állna előtte.

Ha ellenben az eb nem igen szokott emberek közt megfordulni és természeténél fogva vadabb, akkor magatartása fenyegető, szemei villámokat szórnak. Ez egyébiránt kivételes tünetény.

Fontos az ebet betegsége kezdetén figyelemmel kísérni. Ha látjuk, hogy nyugtalan, hogy helyét minduntalan változtatja, majd meg nyugtalan s á gában valami elvesztett tárgyat látszik keresni; ez elég jel, hogy szoros elzárás által elejét vegyük minden szerenésétlenségnek.

Vannak példák, hogy az eb dühödtsége első idejében möhön fal, mintha semmi baja sem volna, aztán hirtelen a falnak fordul, azt megugatja, mintha ott ellenséget látta.

A megdühödt állatnál gyakran az étvágy-nyilvánításban nagy változás áll be. Néha nem kell neki az étel, máskor meg nagyon falánk, s rendkívüli táplálékot keres: fát, bőrt, kötelet, szalmát, szénét rág, sőt az állatsarat is befalja.

A bő nyál nem ismertető jel, ez nem ritkán a legegészsé-

gebb állatoknál is előfordul; ellenben a dühödt állatnál néha hiányzik.

Van ugynevezett néma dühödtség is; ilyenkor a göres annyira összehuzza az állat torkát, hogy semmi hangot sem képes adni. A sötét, gyanakodó tekintet azonban ilyenkor is elárulja a betegségét.

Rendszeren a dühödt eb ugatni szokott, csak hogy a rendszeren elütő hangon. Kakas vagy rekedt gyermek hangjához lehet hasonlítani. E rekedtség szintén jellemző. — Orvosok észlelése szerint a dühödt eb ugatásában a hang mindig főlebb emelkedik és végre vonításban végződik.

A dühödt állatnál az érzékenység rendszeren nagyon eltömpul, néha teljesen megszűnik. Dühösen ráveti magát a tüzes vasra, azt harapja anélkül, hogy fájdalmában ordítana. Néha önmagát is marczangolja. Innen lehet magyarázni, hogy oly dühvel neki rohan oly tárgyakra, melyekkel ingereltetik. Például, ha bottal fenyegetik, vagy ha olyfajta állatot lát, melytől dühösségét kapta.

A ma e s k á k n á l ugyanazon jelek mutatkoznak. Először is nagy nyugtalan s á g mutatkozik rajta; tekintete sötét, fenyegető, rendkívül falánk étel- és italban.

Maguktól csak a kutya- és macska fajához tartozó állatok dühödnek meg; tehát a kutyán és macskán kívül a farkas és róka. Más állatoknál csak úgy tör ki, ha a dühödtségi mérreg harapás vagy más módon beléjük oltatik.

A dühödtségi mérreg ártalmatlanná tételére nincs más biztos mód, mint a sebet tüzes vassal lehető gyorsan és mélyen kiégetni. A mérreg a legtöbb esetben néhány percz alatt elterjed. Míg a vas megtüzesítettik, a sebet gondosan folyóvízzel kell kimosni és a vérzést lehetőleg elősegíteni oly módon, hogy a seb és a vérkeringés központja (szív) között köpölyök alkalmazásának vagy legalább is a seb fölött a tag szorosán összeszorításának. Spanyolországban azonfölül a nyelv alatt rendszeren mutatkozni szokott hólyagoeskákát tüzes tüvel szokták fölbökni mindannyiszor, vadahányszor e hólyagok mutatkoznak.

M i u j s á g ?

— Mint annak idején jelentettük, a kath. autonómiai gyűlés 18-as bizottmánya által elkészített javaslat a gyűlés tagjaihoz az ország Primása által azon megjegyzéssel küldetett szét, hogy az autonómiai gyűlés folytatólagos munkálkodása 10 nappal az országgyűlés egybejövetele előtt fog ismét megkezdetni. A mennyiben tehát az országgyűlés hivatalosan október 16-ára hivatott egybe, — az auton. gyűlés folytatása, október 6-án nyitattik meg. S végre az ország Primása már kedden, vagyis október 5-kén érkezett Pestre, s az nap Budán a primatiális palotában püspöki conferentia tartatott.

— Ő Felsége Pichler Mihály kismartoni prépost és ker. alesperesnek, 50 évi búgó lelkészi működése elismerésül Ferencz-József-rend lovagkeresztjét adományozni méltóztatott.

— Rómából írják: Reisch bíbornokot tegnap szélhűdés érte. — Élete vesztélyben forog.

— Jegybélyeges levelezési lapok adatnak ki oct. 6-tól fogva a posta-intézet által, a melyekre irt rövid közlemények a magyar osztrák monarchia minden helyére két uj k r a j e z á r díjért szállítanak. E bélyegzett levelezési lapok minden postahivatalnál és levéljegy-árusnál két ukrajzáért kaphatók.

— Erdélyben óriási a l a b a s t r o m-telepet fűdöztek fel,

mely Tordától Bánfi-Hunyadig terjed, azonfölül egy fehér-márvány-telepet, mely a Székely földön Csíkszereda és Gyergyó-sz.-Miklós között az Olt völgyén nyulik végig. Ezen márvány, mint a kísérletekből kitént, semmivel sem állana mögötte az annyira híres és keresett c a r r a r a i márványnak; sőt egyik másik tekintetben még felül is mulná.

Szeptember hó 10- és 11-én T ü s k e v á r községét a tűzvesztély megsemmisítette. 10-én egypár óra alatt 54 ház, 64 gazdasági épület hamvadt el és 62 családnak vagyona semmisült meg. — 11-én délelőtti 11 óra után ismét tűzkiáltás hangzott; a folytonosan dühöngött déliszél nagy vesztélyt sejtetett, és csakugyan alig néhány óra alatt 102 ház és 152 gazdasági épület leégett, 122 család jutott koldusbotra. A lángok útjában állott házakból egyetlen sem maradt meg, leégett a templom tornyával együtt, a harangok közül kettő elolvadt, a nagyobbik leest; a plébániának gazdasági épületei, esépeletlen gabonája és szénája, a győri püspökségnek minden gazdasági épülete, a hasznabérlőnek összes termése, gazdasági szerei, mind elhamvadtak, és most az ezer lelket számláló községben csupán 36 ház áll, de ezeknek lakói is folytonos rettegésben élnek. A kár 100,000 fton felül becsülteik, biztosítva az uradalmon kívül mintegy 12,000 fton értékű volt.

— Gyula-Fehérvárott szept. 23-án ment végbe az ottani irgalmas tanítónők számára ujonnan épített iskolaház és templom zárkövének ünnepélyes letétele. A ténykedést Fogarassy Mihály püspök ő excja végezte.

— Legközelebb két pap ügye sokat foglalkoztatta a lapokat. Az egyik ft. Greuter tiroli jeles pap, tanár és országos képviselő, ki a mily rendíthetetlen híve az uralkodó háznak, ép oly kérelhetetlen ostroma az egyház ellenségeinek. És miután ez idő szerint Austriában oly szél fúj, hogy az egyház lelkes védői nagyon utban vannak, el is követnek mindent, hogy ily reájok nézve nagyon alkalmatlan embereket oly helyzetbe juttassanak, hogy tevékenységöknek ne legyen semmi tere. Történt tehát, hogy ft. Greuter pohárköszöntést mondott, melyben erős igazságokat tartott az egyház ellenségeinek orra alá, melyektől sokat prüszköltek. Hogy magukat megbosszulják rajta, azt fogták rá, hogy Ő Felségét gyávának és gyengefejűnek mondotta, s pört is indítottak ellene. — Fájdalom! a törvényszék maga is oly emberekből állott, kiknek nem az volt a céljuk, hogy az igazságot kiderítsék, hanem hogy ft. Greutert mindenáron elítéljék. Amyira bíztak magukban, hogy midőn legközelebb Bécsben a követek névsorát újra kinyomatták, Greuter nevét a névsorból kihagyták, erősen bizván, hogy Greuter nem fog többé az országházban ülni, hanem a börtönben hüselni. A törvényszék már-már reá mondotta a büntös szót; és 7 hónapi súlyos börtönre és hetenkint egy napi szoros böjtire akarta elítélni. Greuter azonban nem ijedett meg. „Nekem mint követnek, mondá a többi közt, nem az a kötelességem, hogy hasrafeküdjem, és mindenre ígent mondjak. Ha a császárt gyávának mondottam volna, elvesztettem volna eszemem. Ha először gyávának mondottam volna, és azután azt akartam volna elérni, hogy a lelkes tiroli nép öltesse, nem kellett volna-e eszemem elvesztenem? Az államügyvédek nem az a dolga, hogy valakit gonoszként állítson elő, hanem hogy a jogot érvényre juttassa... Ünnepélyesen kinyilatkoztatom a fölfeszített előtt, hogy soha sem voltam ünnepélyesebben, hazafiúbban hangolva, soha sem éreztem a császár iránt több tiszteletet és engedelmeséget, mint akkor, midőn a tiroli nép legbeesesebb javát, dynasticus érzeléttel veszélyeztetve láttam. Ha a népet figyelmeztettem, hogy más képviselőket válaszson, akkor csak alkotmányos utra tereltem. A sebész levágja a beteg tagot, hogy nagyobb szerenesétlenséget elhárítson. Nem tesz-e helyesen?”

Végül a zavarba jött törvényszék kénytelen volt ft. Greutert teljesen fölmenteni, minek a derék tiroli nép annyira örült, hogy majdnem országszerte örömlükben mozsaraztak és házaikat kivilágították. —

A másik pap, kiről emlékeztünk, Jacezint atya francia karmelita és ünnepelt egyházi szónok, kinek arezképét és rövid életrajzát t. olvasóink a „Kath. Néplap”-ból ismerik. — Jácint atyát a korszellem azon tévutra vezette, hogy az a rögeszméje volt, hogy a katolicizmusnak az egyház ellenségeivel ki kell békülnie. — De miként lehetséges ez, ha ezek az egész katolicizmust el akarják pusztítani? Jácint atya oly engedményeket akar a katolikusok ellenségeinek tenni, a melyekbe az egyház bele nem egyezhetik, anélkül, hogy lényeges jogait föl ne adja. S minthogy legmélyebb sajnálatunkra Jácint atya inkább a korszellemhez, mint az egyházzal tartotta magát, ennek az lett következtetése, hogy egész önkénytelenséggel a karmeliták szerzetéből kilépett, s tiltakozik a katolicizmus olyatén fölfogása ellen, mint azt Romában tanítják. Ez körülbelül amyi, mint nyílt szakítás a kath. egyházzal. Dupanloup a nagynevű orleansi püspök szeretetteljes levélben kérte őt, hogy térjen vissza azon téves

utról, a melyre lépett; tanácsát azonban büszkén visszautasította. Jácint jelenleg 44 éves, családi neve L o y s o n. Némelyek remélik, hogy Bonald lyoni bíbornok-érsek fog tudni reá hatást gyakorolni, mert már 1862-ben sikerült őt hasonló téves lépéstől visszatartani. Adja az ég! Imádkozzunk Istenhez, hogy őt a jó utra visszatérítse!

— Hogyan készülnek a papok és kolostorok elleni támadások? — Nem rég Svájcban Genf városában az egyház ellenségei gyűlésükben egész haditervet készítettek a kath. egyház és különösen a kolostorok ellen. Főfegyverök a rágalom; többi közt megegyeztek abban, hogy a papok ellen mindenféle botrányos adomákat költenek és elterjesztik a nép közt; ezimboráikat pap ruhába öltöztetik és elküldik bordélyházakba, hogy a nép higye, miszerint valóságos papok követik el ezen botrányokat; ugyszintén fiatal ezimboráikat, mint újonczokat, kolostorokba küldik, hogy ott viszályokat, botrányokat idézzenek elő sat. sat. — Ezek után tisztában lehet a kath. nép, hogy honnan indulnak ki a papok és kolostorok elleni támadások; valamint tisztában lehet az iránt, hogy minő hitelt adjon azon eszeveszett kikeléseknek, melyeket némely fájtá ujságok a kath. egyház és annak papjai ellen tesznek.

— Egyházunk legelkeseredettebb ellenségei is elismerik, hogy vallás nélkül a családi élet pokollá leszen. — Mexikónak mostani elnöke J u a r e z Benito, a ki a katolicizmusnak éppen nem barátja, nem rég egy kanonokot hivatott a végre, hogy reá bizzza gyermekeinek nevelését. „El nem fogadhatom, mondá a kanonok, mert az oktatásban nem követhetném saját meggyőződésemet és elveimet.” — „Éppen azért hivatam, válaszolt az elnök, hogy ön gyermekeimből jó katolikusokat neveljen.” E nyilatkozatra a kanonok a nevelői állomást elfogadta.

— Az érdemet bár mely oldalon is mindig szívesen elismerjük. Svájcban Glarusban Baecker és Mild nevű protestánsok kath. intézetet alapítottak a gyárakban alkalmazott kath. gyermekek számára, hol teljesen ellátnak, betegségeikben ápoltnak; hetenkint háromszor oktatásban részesíttetnek, s a munka szerint, melyet végeznek, naponként 1—2 frank fizetést kapnak. Minden három hónapban megtakarított pénzök a takarékpénztárba letetik. Egy év alatt mindegy 200 frankot képesek maguknak megtakarítani. A protestánsok ezen intézetet egy kath. lelkész felügyeletére bízták, ki ott hetenkint háromszor vallásoktatást tart és szentmisét mond. Három apáca gondozza a gyermekeket.

— Borzasztó állapot van Olaszországban! E napokban Alessandriában egy éhhalállal küzdő ember kérte a börtönfelügyelőt, hogy zárja be, mint rab legalább enni kap. — „Ön nem követett el semmi vétséget, mond a börtönőr, el nem fogadhatom.” — „Ha ez a melegség, szól a szegény ember, majd teszek róla.” — Erre bemegy egy koresmába, ott hatalmasan bepálinkáz, azután kiáll a főgyház előtti térre és egy köztisztviselőben álló papot meggyilkol. A rendőrök azonnal megragadták. „No most vigyetek hát a börtönbe, szóla, legalább lesz mit ennem.”

— **Hirdetés.** „Vasmegeye, Kőszeg. A sz.-domonkos-rendű apácák leánynevelője f. é. október 16-kán megnyitattik. Meltányos okokból a rendes évi illeték 300 — sőt tekintettel egyes szülőkre 250 frtra o. é. szállított le. — A növendékek ruhanevelőkkel való ellátása, eltekintve minden részletes meghatározástól, a szülők önkényére bízatik. — Ezen két pontot kivéve, a program egyéb változást nem szenved.”

Pályázat.

Az egri főmegyében, (Heves- és Külső-Szolnok vármegyében), a kunszentmiklósi alesperesi kerületben P.-Fegyverneken, a kántor-tanítói állomás megürülvén, ennek elnyerhetéseért f. évi október 5-kére pályázat nyíttatik. Ezen állomáshoz következő jövedelmek tartoznak:

Kántori jövedelem: a) 200 frt o. ért., b) 2700 lélek után a temetési stola.

Tanítói jövedelem — ha a kántorságtól ez el nem választatik — a) 8 hold 1200 □ ölével számított szántóföld; b) minden iskolabjáró gyermek után (75—85-ig) egy véka buza és 20 kr.; c) illő lakás az iskola épületben.

Nyelv: magyar; azonban a német nyelvben való jártasság a jelentkezők előnyére fog szolgálni.

A pályázni kívánók, a pályázat napján, a hely színein jelenjenek meg.

Kelt Tisza-Püspökiben 1869. sept. 13.

Kovácsóczy István,
kerületi alesperesi és tanfelügyelő.

Pályázat.

A kalocsai érseki, és Bács-Bodrogh vármegyei Katymár mezővárosának romai kath. anyaszentegyházában Frey Miksa leköszönésé folytán a kántor-tanítói egyesített állomás megüresedve levén, betöltésére ezennel pályázat hirdettetik és személyes megjelenési határnapul f. é. október 25-ke kitűzetik. *)

A kettős minősítvényre vonatkozó okmányok a katymári lelkészi hivatalhoz eleve beadandók, honnét továbbíttatnak.

Az állomás jövedelme: szabad lakás: 168 frt o. ért. készpénz; 67 pozsonyi mérő kétszeres; 3 öl fa; 4600 lélek utáni stola; $\frac{3}{4}$ telek föld élvezete.

Az állomás terhei: A leendő kántortanító köteles németül, illyről, bnyeváczul és magyarul hivataloskodni; a $\frac{3}{4}$ telek utáni adóról maga gondoskodni; a leköszönt Frey Miksának, míg él, évenként 100 frtot fizetni; vasárnaponként a 13—15 éves gyermekeket szintén kellően tanítani; és saját költségén egy tanképezdevégzett alkalmas kántortanítói segédet tartani.

Kelt Katymáron 1869. szeptember 25.

Navratill Ede, plebános.

Társulati értesítő.

Kimutatás a Szent-István-Társulat igazgatóságához beküldött penzekről: Bold. Kovács József volt kalocsai kanonok hagyománya 100 frt; bold. Oltványi István volt esanádi nagyrépost hagyománya 200 frt; Szakolczay Adolf pápai sz. fer-rendi zárdafőnök 9 frt 45 kr.; Söblya Antal esongrádi fő-éneklész 157 frt 50 kr.; Zsemliés István bellatinezi kápl. 72 frt 45 kr.; Farkas Szolán deési sz. fer-rendi zárdafőnök 6 frt 30 kr.; Zsolner László esp. és pelejthei plebános 59 frt 85 kr.; Szenmert Nándor körösmezei pleb. 12 frt 60 kr.; Bartal László esüzi pleb. 100 frt; Chmel Mihály nízsnai pleb. 40 frt 95 kr.

Adakozások a Szent-László-Társulat részére. frt kr.

Az egri főegyházmegyéből: Eger 400 frt; mezőkövesdi alesperesi kerület; Keresztet-Püspöki 3 ft 20 kr, Mezőkövesd 3 ft, Sze-

*) Előbbi számban okt. 15-ke helyett: okt. 25-ke olvasandó.

mere, Szentistván, Szihalom egyenkint 1 ft; polgári alesperesi kerület: Ónod 5 ft, Polgár 5 ft, Sajó-Lád 10 ft; miskolczi alesp. kerület: Miskolcz (alsó pléb.) 97 frt 40 kr, Miskolcz (felső pléb.) 5 ft, Uj-Huta 7 ft 92 kr; szendrői alesperesi kerület: Sajó-Vámos 1 ft; várkonyi alesperesi kerület: Arló 1 ft, Nádasd 50 kr, Sajó-Németi 1 ft, Sánta 1 frt, Várkony 4 frt; egri alesperesi kerület: Heves-Bakta 72 kr, Heves-Bátor 7 frt 20 kr, Eger-Szalók 3 ft 98 kr, Fel-Németh 1 ft 8 kr, Felső-Tárkány 5 ft 40 kr, Kis-Tállya 72 kr, Novaj 50 kr; felső-hevesi alesperesi ker.: Balla 21 ft 60 kr, Bátor 72 kr, Bodony 1 frt 44 kr, Dorogháza 72 kr, Erdő-Kövesd 1 frt 44 kr, Pétervására 1 frt 44 kr, Reesk 3 ft 60 kr, Sirok 1 ft 44 kr, Szent-Erzsébet 1 ft 44 kr; középhevesi alesp. kerület: Al-Debrő 1 ft; alsó-hevesi alesperesi ker.: Bocznád 2 ft 23 kr, Erdő-Telek 4 frt, Heves 1 frt 87 kr, Kis-Kőre 1 ft 40 kr, Pély 8 ft, Tarna-Sz.-Miklós 3 ft 50 kr, Künsz-mártoni alesp. kerület: 4 frt 16 kr, Kenderes 72 kr, Küm-Sz.-Márton 4 frt 72 kr, Tisza-Püspöki 4 frt 32 kr, Török-Sz.-Miklós 2 frt 7 kr; felső-patai alesp. kerület: Apez 50 kr, Horth 1 frt, Nagy-Rhede 2 frt 16 kr, Pata 2 ft, Szurdok-Püspöki, Tar 1—1 ft; alsó-patai alesp. ker.: Adács, Detk, Karácsond, Vámos-Györk, Visznek 1—1 frt, Nagy-Füged 2 frt; felső-jászszági alesperesi kerület: Arokszállás 12 ft, Csány 4 frt 15 kr, Dósa 1 ft, Jákóhalma 11 ft, Jászberény 3 frt; nyíregyházi alesperesi kerület: Nyíregyháza 2 ft, Deme-ceser, Kenese, Keresztur, Napkor, Orosz 1—1 frt; nagykállói alesp. kerület: Geszteréd, Levelek, Nyíradony 1—1 ft, Pöcs-Petri 15 ft, Ujfehértó 2 ft; összesen 712 26

A pécsi egyházmegyéből (ezen összegben Ulssess Nándor plébános részéről 1 frt alapítói díjamat) . . . . . 80 és

1 darab arany.

A veszprémi egyházmegyéből . . . . . 141 —

Tanács János cz. kanonok és rékasi pleb. . . . . 5 —

A jánosházi hívek . . . . . 5 —

A füssi fióktársulat 14 frt, a tárkányi hívek

2 ft 56 kr, a ezelli apát, Kovács Romuáld perjel 1—1

ft, Spáth Fulgent hítszónok, Polgár László lelkiigaz-

gató 72—72 kr, — összesen . . . . . 20 —

Gonda János kántortanító . . . . . — 72

Szeifritz Ignác pécsi püsp. titkár alapítványa . . . . . 20 —

Kubinyi Elek esp. és bolyi pleb. . . . . 25 —

Szauter Antal pécsi képezdei igazgató . . . . . 50 —

Szöllősy János kalocsai hítszónok az általa ki-

adott „Hítszónoklati kalászok“ cz. mű tiszta hasznát 178 58 és

1 db arany

A fülek-püspöki hívek . . . . . 60 —

Berzenze, Csurgó és Vízvár községek hívei . . . . . 40 —

Szegmüller Károly nagyölbői pleb. . . . . 5 —

A nagyölbői hívek 14 40

Csete László esp. pl. szegényebb hívei részéről 1 10

B. Babarezy Kálmán 10 ft, Csíghy Vinceze szili

plebános 5 ft, a szili hívek 10 frt — összesen . . . . . 25 —

A győregyházmegyei mihályi hívek . . . . . 100 —

Majláth György országbíró . . . . . 100 —

A nyitrai egyházmegyéből 115 32

Jedlik Anyos kir. tanácsos, Orem János ceseri

pleb., Bellagh Aladár esztergami papnöv. 72—72 kr,

Benes Anna 36 kr — összesen 2 52

A esángóalapítványhoz Bogcha Ferencz vesz-

prémi kanonok . . . . . 300 —

Egy pécsmegyei áldozár által a létesülendő

kath. nagygyűlés költségeinek fedezésére felajánlt

emlékbeszédekből bejött . . . . . 25 —

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lipót-utca 11. sz.) — Felelős szerkesztő: Füssy Tamás.

Nyomatott az „Athenaeum“ irodalmi és nyomdai társulat (ezelött Emich G.) nyomdájában; Pesten, Barátok tere 7. sz. — 1869.

Folytatás a mellékleten.